

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.р. декана факультету
геології, географії, рекреації і
туризму
Катерина КРАВЧЕНКО
“*сертис*” 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С6. Географія та регіональні студії

освітні програми Рекреаційна географія та геобрендинг територій

вид практики за вибором

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«27» серпня 2025 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Костріков С.В., д. геогр. н., професор, професор кафедри соціально- економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця,
Ключко Л.В., к.геогр. н., доцент, доцент кафедри

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Протокол від «27» серпня 2025 року № 11

Завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

_____ (Людмила НЕМЕЦЬ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Рекреаційна географія та геобрендинг територій»:

Гарант ОПП Сергій КОСТРІКОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «27» серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ Юлія ПРАСУЛ
(підпис)

ВСТУП

Робоча програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Рекреаційна географія та геобрендинг територій» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С6 Географія та регіональні студії.

Виробнича практика є вибіркоvim компонентом ОПП та спрямована на формування професійних і дослідницько-прикладних компетентностей магістрантів у сфері рекреаційної географії, просторового аналізу, геобрендингу територій, туристсько-рекреаційного планування та управління розвитком територій.

В умовах воєнного стану в Україні окремі елементи виробничої практики реалізуються *дистанційно*, з використанням *інформаційно-цифрового простору*, геоінформаційних систем, відкритих статистичних баз, онлайн-ресурсів органів влади, підприємств та установ, а також єдиної навчальної платформи *Moodle*.

1. Опис виробничої практики

1.1. Загальна характеристика

Назва практики: Виробнича практика (вибірковий вид практики).

Рівень: Другий (магістерський).

Кредити ECTS: 6 (180 годин). (Відповідно до структури ОПП).

Форма навчання: денна / заочна (комбінована можливість дистанційного виконання частини елементів).

Рік підготовки: 1-й

Семестр: 2-й або відповідно до індивідуального навчального плану магістранта.

1.2. Мета практики

Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань магістрантів, набуття сучасних професійних навичок у сфері рекреаційної географії та геобрендингу територій, формування компетентностей у науково-дослідницькій, аналітичній та прикладній діяльності.

Особливий акцент робиться на:

- застосуванні геоінформаційних технологій у виробничих процесах;
- аналізі та оцінці туристсько-рекреаційного потенціалу територій;

- розробці стратегій геобрендингу та позиціонування територій;
- роботі в інформаційно-цифровому просторі (особливо під час воєнного стану, коли окремі елементи практики виконуються дистанційно).

1.3. Завдання практики

Основними завданнями виробничої практики магістрантів є:

- закріплення та інтеграція теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за магістерською освітньо-професійною програмою;
- формування навичок професійної діяльності у сфері рекреаційної географії, територіального аналізу, туристсько-рекреаційного планування та геобрендингу;
- оволодіння сучасними методами збору, обробки та аналізу просторової, статистичної та соціально-економічної інформації;
- застосування ГІС-технологій, цифрових платформ, відкритих даних та онлайн-інструментів для аналізу розвитку рекреаційних і туристських систем;
- участь у виконанні аналітичних, проектних або дослідницьких завдань відповідно до профілю бази практики;
- збір і систематизація матеріалів для подальшого використання у підготовці магістерської кваліфікаційної роботи;
- розвиток навичок професійної комунікації, командної роботи та академічної доброчесності;
- адаптація професійної діяльності до умов воєнного стану шляхом виконання частини завдань дистанційно.

1.4. Заплановані результати навчання

Після проходження виробничої практики магістрант повинен:

- володіти сучасними методами організації та проведення виробничих досліджень;
- уміти застосовувати теоретичні знання для аналізу та прогнозування процесів у сфері рекреації та туризму;
- мати навички використання GIS та цифрових інструментів для геобрендингу територій;

- уміти оцінювати туристсько-рекреаційні ресурси та потенціал територій;
- демонструвати здатність до критичного аналізу та обґрунтування управлінських рішень у сфері туризму;
- презентувати результати досліджень у професійному та міждисциплінарному середовищі;
- уміти працювати в умовах дистанційної взаємодії та цифрового простору.
- провести прикладне дослідження на базі підприємства/організації туристичного профілю або у віддаленому (цифровому) режимі (збір даних, опитування, карти, аналітика);
- розробити елемент стратегії геобрендингу для конкретної території або цифрового туристичного продукту;
- вміти демонструвати засвоєні правила професійної етики, безпеки праці під час польових виїздів; вміти опрацьовувати питання безпеки під час воєнного стану (планування маршрутів, дистанційні методи збору даних).

2. Організація практики та зміст діяльності студентів-практикантів

2.1. Обсяг та структура (розподіл годин)

Загальний обсяг: 180 годин (6 ECTS).

Рекомендований розподіл:

- Підготовчий етап (інструктаж, постановка індивідуального завдання, ознайомлення з підприємством - базою практики, дистанційний збір матеріалів) — 20 год.
- Робота на робочому місці / польова робота / цифрова практика (збір даних, інтерв'ю, польові спостереження, опитування, робота в ГІС) — 100 год.
- Камеральна робота (обробка даних, підготовка звіту, оформлення карт, презентації) — 60 год.

За умов воєнного стану частина польових/вимушено польових робіт може бути виконана дистанційно через збір дистанційних даних, опитування, аналіз відкритих джерел та роботу з базами статистичних даних.

2.2. Структура проходження практики (етапи)

Практика проходить у три етапи:

Підготовчий етап

- проведення інструктажів з техніки безпеки;
- ознайомлення студентів з програмою практики;
- дистанційний збір літературних джерел, статистичних даних та матеріалів для майбутніх досліджень;
- визначення тематики індивідуальних завдань.

Основний етап (робота на підприємстві - базі практики)

- робота у підприємствах та організаціях туристсько-рекреаційного профілю;
- виконання професійних завдань відповідно до посадових інструкцій;
- проведення спостережень, інтерв'ю, анкетувань, аналізу статистичних даних;
- дистанційна робота у цифровому середовищі (онлайн-опитування, GIS-проекти, аналітика).

Камеральний етап

- систематизація та узагальнення матеріалів;
- виконання індивідуального завдання;
- оформлення звіту та його захист.

Виробнича практика передбачає виконання таких *взаємопов'язаних складових*:

1) Організаційно-ознайомча складова

- ознайомлення з функціонуванням бази практики (реальної або віртуальної);
- аналіз напрямів діяльності установи/організації;
- вивчення нормативно-правових та стратегічних документів у сфері рекреації, туризму та просторового розвитку;
- проходження інструктажів (у т.ч. дистанційно).

2) Аналітично-дослідницька складова

- аналіз рекреаційного та туристського потенціалу території;

- просторовий аналіз соціально-економічних процесів;
- опрацювання статистичних, картографічних і геоінформаційних матеріалів;
- використання ГІС, відкритих геопорталів, державних і міжнародних баз даних;
- виконання аналітичних завдань, наближених до реальної професійної діяльності.

3) Проектно-прикладна складова

- участь у підготовці або моделюванні проектних рішень;
- розробка елементів стратегій розвитку рекреаційних територій;
- формування рекомендацій з геобрендингу, позиціонування та промоції територій;
- підготовка візуальних та текстових аналітичних матеріалів (карти, схеми, презентації).

4) Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання формується з урахуванням:

- тематики магістерської кваліфікаційної роботи;
- специфіки бази практики;
- можливостей дистанційного виконання.

Завдання має аналітичний або прикладний характер і погоджується з керівником практики.

2.3. Індивідуальне завдання

Кожному студенту видається індивідуальне завдання, яке тісно пов'язане з темою магістерської кваліфікаційної роботи. Виконання завдання передбачає:

- розкриття теоретичних аспектів дослідження (аналіз поняттєво-термінологічного апарату, характеристика чинників та факторів);
- викладення методології та методів дослідження (обґрунтування вибору вихідних даних, опис етапів та методів);
- збір та первинний аналіз даних, побудова графічних та картографічних моделей;
- апробація методів геобрендингу територій у виробничих умовах;

- підготовка індивідуального звіту.

3. Форми звітності про практику

По закінченню практики студенти повинні:

- здати заповнений щоденник практики з відмітками керівника;
- підготувати та скласти звіт про роботу на робочому місці;
- виконати індивідуальне завдання та презентувати результати у вигляді звіту на засіданні кафедри;
- захистити результати практики у формі презентації.

4. Норми оцінювання роботи студентів під час виробничої практики

Оцінка за практику виставляється з урахуванням роботи студентів на всіх етапах.

Схема нарахування балів:

- за звітну документацію – 60 балів;
- за захист результатів практики – 40 балів.

Бали за видами роботи:

- повнота розкриття актуальності теми дослідження – до 7 б.;
- коректне визначення об'єкта та предмета дослідження – до 5 б.;
- повнота розкриття методів дослідження – до 10 б.;
- відповідність висновків меті та завданням дослідження – до 15 б.;
- грамотність оформлення текстового матеріалу – до 6 б.;
- якість оформлення графічного та картографічного матеріалу – до 10 б.;
- якість та повнота розкриття теми дослідження під час виступу – до 10 б.;
- дотримання структури презентації – до 10 б.;
- дотримання часу виступу – до 5 б.;
- відповіді на запитання студентів та викладачів – до 10 б.;
- участь у дискусії – до 5 б.

5. Шкала оцінювання:

- 50–100 балів – «зараховано»;
- 1–49 балів – «не зараховано».

Оцінювання здійснюється за дворівневою шкалою («зараховано» / «не зараховано») з урахуванням:

- повноти та якості виконання програми практики;
- рівня виконання індивідуального завдання;
- якості оформлення звітної документації;
- результатів захисту практики.

6. Особливості проходження практики в умовах воєнного стану (обов'язково)

1. Частина елементів практики (особливо ті, що пов'язані з польовими виїздами) може бути замінена дистанційними завданнями: збір та аналіз відкритих даних різних установ, робота з державними статистичними базами, опитування респондентів телефоном/онлайн, аналіз соцмереж, створення віртуальних турів.
2. Забезпечити електронну фіксацію виконаних робіт (скріншоти, посилання на публікації, збережені дані GIS, записи інтерв'ю), що замінюють відмітки в щоденнику при відсутності можливості особистого підпису бази практики.
3. Під час дистанційної практики представник університету та керівник бази практики (підприємства) контролює хід виконання через платформи Zoom/Teams/Google Meet та систему Moodle (матеріали, звіти, консультації).
4. Врахувати питання кібербезпеки при роботі з персональними даними опитаних, етичні норми збору інформації (інформована згода, анонімізація).
5. Всі польові виїзди погоджуються з керівництвом факультету і проводяться лише за умов безпеки та наявності дозволів.

7. Керівництво практикою та контактні особи

Керівництво практикою здійснюється:

- від кафедри — призначений керівник (науковий керівник/керівник практики);
- від бази практики — відповідальний фахівець.
Контроль дисципліни, хід виконання завдань та підсумкову оцінку погоджує кафедра. (Детально — у методичних додатках кафедри).

8. Додатки (надаються кафедрою)

1. Типовий щоденник практики (електронна форма).
2. Форма звіту (структура, вимоги до оформлення).
3. Бланки оцінювання захисту.
4. Перелік рекомендованих баз даних та інструкції з експорту/обробки статистики (Держстат, регіональні портали, API).

9. Рекомендована література

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – Київ, 2001. – 395 с.
2. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм : навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 280 с.
3. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм : навчальний посібник для геогр. фак. ун-тів і природничо-геогр. фак. пед. ін-тів. – Київ : Вища школа, 1994. – 191 с.
4. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.
5. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навчальний посібник. – Київ : Знання, 2008. – 343 с.
6. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні : навчальний посібник. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 431 с.
7. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Зелений туризм в Україні. – Київ : Знання, 2008. – 271 с.
8. Скрипник Н.Я., Сердюк А.М. Рекреаційна географія : навчальний посібник для ВНЗ. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 294 с.

9. Соловйов В.О. Рекреаційна географія. – Харків : Основа, 2013. – 110 с.
10. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави : міжнародний, національний, регіональний досвід : монографія / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 280 с.
11. Аріон О. В., Уліганець С. І. Географія туризму : навч.-метод. посібник. – Київ : Альтерпрес, 2013. – 266 с.

10. Інтернет-ресурси (актуальні посилання)

(перелік для збору статистики, нормативів, методичних матеріалів і цифрових ресурсів) *(актуальні офіційні та інформаційно-аналітичні джерела)*:

- Державне агентство розвитку туризму України — офіційний сайт.
([Держтуризм України](#))
- Державна служба статистики України – офіційна база статистичних даних. <https://stat.gov.ua>
- Державне агентство розвитку туризму України – нормативні та аналітичні матеріали.
<https://www.tourism.gov.ua>
- Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України – документи з просторового та регіонального розвитку.
<https://www.minregion.gov.ua>
- Публічна кадастрова карта України – просторові та земельні дані.
<https://map.land.gov.ua>
- Open Data Portal України – відкриті набори даних.
<https://data.gov.ua>
- UNWTO (Всесвітня туристична організація) – міжнародна аналітика та звіти.
<https://www.unwto.org>
- Eurostat – статистика ЄС для порівняльного аналізу.
<https://ec.europa.eu/eurostat>
- QGIS / ArcGIS Online – геоінформаційні платформи для просторового аналізу.
<https://qgis.org>
<https://www.arcgis.com>

Примітки щодо використання цієї програми:

- Ця робоча програма є робочим документом кафедри; кафедра залишає за собою право вносити уточнення відповідно до специфіки бази практики та безпекової ситуації.
- Для розробки індивідуального завдання студентам рекомендується орієнтуватися на тематику їх кваліфікаційної роботи (магістерської) та узгоджувати теми з керівником практики.